

**A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

Indult BÉTSBÖL Szombaton 16. Májusban 1789.

*A' következők - is ugyan alkalmasint tapagathatók;
de lássuk csak a' jelen-valókat!!!*

A' F. Tsászár, kinek előbbeni nyavallyáit már
egynéhány napoktól fogva minden-napi hideg-
lelés-is követte, már 8 napoktól fogva az ágyban
fekszik. A' múlt hétfőn ezen hideglelés nem vala
olly nagy mértékben, mint az az előtt való napok-
ban; azért kedre virradolag meg-szűnés nélkül alutt.
Kedden semmi hideglelést nem érte ő Felsége; de
a' Szeredára virradó északát minden álom nélkül
tölté-el. Ezen nyavallyás körülállásai ő Felségé-
nek azolta mind ilyen forma változások között lé-
vén, az egészségre leg-meltyobb Felseg ma is a' bete-

ges ágyot nyomja!!! — Midőn az Anglus Orvos Doktorok, nevezetelen ama nagy hirű *Tzimmermann* tudósítást vettek volna az ő Felsége nyavalyás körülállásairól, ezek (ugy beszélnek leg-alább) azt az ítéletet tették, hogy ha az efféle nyavalyát hideglelés nem követi, még a' gyógyításához nagy reménység lehet — mióltától fogva a' hideg leli ő Felségét, a' Bétsi Publikum tsüggedező szomorusággal emlékezik a' maga jó Fejedelméről!! — —

Hogy *Abdul Hamid Ur* a' közelebb uralkadott Török Tsászár ő Felsége a' múlt hónapnak 15-dikén bizonyoson meg-hólt, annak tsak az az oka, hogy ember vólt. A' többi-is mind meg-hal; itt biz a' leg-nagyobbik Ur sem sokáig *roftagal*. Ezen tudósítás már külömbb külömbb-féle Velentzei Levelek által erősítettik, és senki sem kételkedhetik benne. Uralkodása kezdődött vala 21-dik Januáriusban 1774-dik esztendőben, és 64 esztendős korában halamag. Az ő Unokája *Szélím Gináhdári*, az ezelőtt vólt Szúltánnak III-dik *Mustafának* fia, ki most élének éppen 28-dik esztendejében jár, leg-ottan Tsászári székibe üle, és a' hatalmas Portának igazgató botját kezébe vevé. Ezen meg-hólt ősz Török főnek egynéhány száz ágyasai és feleségei árván maradának, kik halála után, a' Porta szokása-szerint, egy egy darab kenyérrel mind el-botsáttatának mivel az ujj Tsászár mindenkor ujj *Serdilt*: ágyasok házat szokott fel-állítani, mihelyt az Uralkodásra lépik, minthogy addig egy Török Hertzegnek-is meg-házafodni, vagy magánál Af-szonyi izemélyt tsak tartani-is tellyességgel nem szabad. — Ezen
meg-

meg-hólt Török Tsászárról még a' leg-helyesebben itélő Politikusok is meg valják, hogy egy jó szivü tanúlt ember yala. Ennek uralkodása alatt kezdett a' *Mustinák* (Török Pápa) rendkívül való hatalma annyira le-yásni, hogy már most a' Divány hamar si-nort is akaszt a' nyakába, ha meg-érdemli. — Némely Levelekben az iratik, hogy *Abdul Hamid* rövid nyavallyája után rend-szerint való halállal hólt volna-meg; de némely Velentzén keresztül jött Levelek azt akarják erősíteni, hogy méreg által esett volna halála *Drinópolisban*. Az ő Székibe ült *Szélím* már meg-kettözött erővel kívánnyá a' hadat folytatni, és az uralkadó székbe ülésékor egész Konstantzinópolisban 3-szor kiáltatott - ki Jaj! jaj! jaj a' *Gauroknak*, *Szélím* maga is az idei táborozásban jelen fog lenni. — Az Anglus Királynak szerentsés meg-gyógyulása, a' Spanyol Királynak és a' Nagy Szultánnak halála, sokoktól nagy hátra-maradásának tartatik a' Békeiségnek. hát ha még — —

Hogy Gen. B. *Splényi* életben és frissen vagyon, hogy a' rólla költött hir nem igaz, azt a' héten Bétsbe érkezett 3 Levelei is bizonyítják: hálá Istennek!!

Hadi Történetek.

A Fő Hadi-Tanátszól ki-adott Tudósítások szóról szóra ezek: (**), „Feldmarsal-Lájdinánt Hertz, *Hohenlohé*, ki az Erdélyi Tábornak Fő-Vezére, Májusnak 2-dik napján azt a' Tudósítást tette, hogy a' Törökök Apr. 25-dikétől fogva, a' mi Sergeink-től meg-szállott *Kinényi* Palsust egynéhány izben

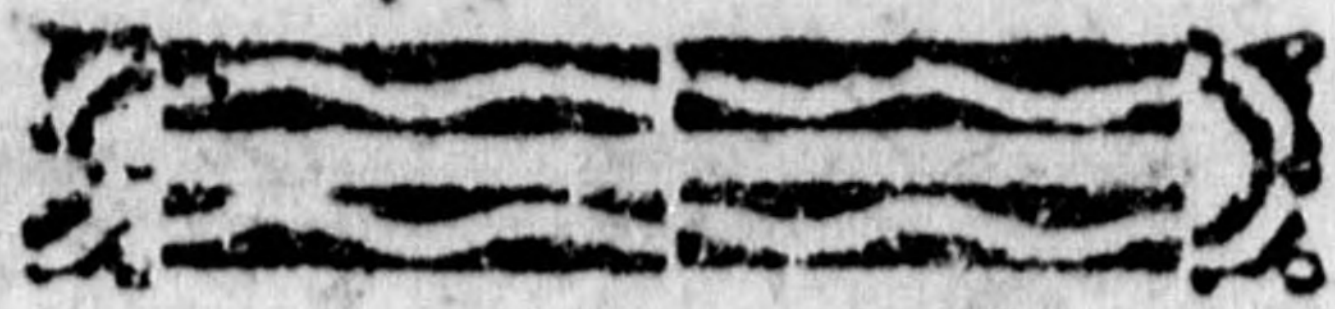
meg-próbálván, onnan mindenkor vagy hofszú, vagy igen rövid orral mentenek-vizsza. — Apr. 26-dikán ellenséges Sergek mutogatják vala magokat *Kozsiánál*, és következendő napon reggeli 7 órára el-érkezik az ellenségnek 2000-nyi főből álló Serge *Gurálotrába*, melly az *Orosz* Sergéből Kapitány *Risz* alatt 6 tuggal, némely Oláh Szabad-seregbéliekkel és egynéhány *Toskána* Húzárokkal vala meg-szállva. Az ellenség ezen kevés népünkre egynéhányszor külömbb módon és nagy dühösséggel rohona rá; de mindenkor vizsza-verettettek — A' 26-dikban esett tsatában mintegy 7 óráig óltalmozzák vala a' miéink magokat, az ellenség közzül sokot el-ejtettének, és tovább-is az ellentállástól meg-nem szüntének volna, ha mintegy 800 Törökök az *Olt* vizének bal-partján *Gurálotrával* által-ellenbe a' leg-simább köziklákon magokat nem mutagatták volna. Ez inditá Kapitány *Riszt* arra, hogy magát és Népét *Lotrán* keresztül *Szaratsine*stig vizsza-húzá. — A' Törökök közzül ezen tsatában 70-en maradának halva az ütközet' helyén, és ezeken kívül sok hóltjaikot és sebeseiket vivék-el magokkal. — Közülünk el-esett az *Oroszok* közzül egy, 1 *Toskána* Húzáár, és az Oláh Szabad-sergefek közzül 3. Meg-sebesítették az *Oroszok* közzül 9-en, a' *Toskána* Húzárok közzül egy, és az Oláhok közzül 4. Ezeken kívül az *Oroszok* közzül 29, és az Oláhok közzül 26-an soholt sem találtatnak, és nem bizonyos ezek hová lettenek. (és így mintegy 60 *Legényeink* nekünk-is itt maradtanak) Ezen el-tévellyedteknek nagyobb része kétség kívül a' köziklás hegyek között útat

vesztettének, a' mint hogy más nap némellyek közülök a' Sereghez vissza-jöttek, és a' többi-is vissza várattatnak. — F. M. L. Hertzeg *Hohenlohé*, ki ezen tsata után maga is *Kinényibe* érkezett, jónak találta, hogy a' *Kornéti* Klastromat el hadgyák és *Szaratsineftrnél* szálljanak meg. — Apr. 28 — 29 és 30-dikán ezen Pofsufokon semmi egyéb nevezetes nem történt, hanem hogy a' Törökök a' *Kornéti* Klastromat hammúvá égették. — Májusnak 1 napján meg-kémlelteté az ellenség a' mi állásunkat, és reggelre mintegy 50 főből álló Serget küldé-ki az ujjabb meg- vizgálásra. Hadnagy *Fulda*, a' magával lévő *Toskána* Húszárokkal rá-üt ezekre, 6-at el ejte közülök és mintegy 20-ig valót meg-sebesítettén, a' többit vissza-kergette. Itt a' mi részünkről el-vesztettünk 1 Húzárt és 1 lovat, és 4 Húszárok és 4 lovak sebet kaptanak. — Ugyan ezen napon még délutánni 2 órára mintegy 3000 főből álló ellenség *Kornéttól* a' *Jánai* tetőkre elé-jött. — A' F. M. L. Hertz. *Hohenlohé* Ur által tett rendelés-szerint a' mi Szélső-vigyázatainknak igen lassan kelletik vala magokat vissza-vonni: azon közben 3 Kompánia gyalog jobbról és balról, a' *Robesd*-felé jövő út mellett egy gödör megé, a' Húszárok *Squadroma* pe- az *Olt* mellett mintegy meg-búva az utat el álván, a' *Szarattineftri* sikon tsak némely *Toskána* Húszárok és Oláh lovasak hagyatának. — Midőn a' Törökök két óra múlva arra a' helyre a' hól a' mi Szélső vigyázatunk áll vala, az ő gyalogjaikat éppen a' miéinknek jobb szárnyokra a' tetőről az erdős ol-lyokba le-küldenék, és a' Lovaság-is mozdúlna le-

felé, tehát a' F. M. Lájdinánt nagy hirtelenséggel az Oláh gyalog Szabad-sergefekkel egy job felől lévő tetőtskét, mellyen a' Török gyalogságnak kellett vala keresztül jöni, meg szállítván, maga pedig a' *Toskána* Kapitány *Riger* Sqvadromával és a' lovas szabad-sergebéli Oláhokkal elé-mozdúlván az ellenségre rá-ütni parantsolja; mellyet a' lovaság oly képzelhetetlen bátor serénységgel tselekedé, hogy az ellenség leg oltan meg-győzetteinek képzelvén magát, meg-fordula, és a' Húzároktól egészfzen a' *Jana* tetőkig nyomban üldözteté. Ezen szaladás közben el esék a' Törököknek Vezére 35 tód magával, kik halva hátra-maradának; de ennél sokkal többen veszének-el az ellenség közzül a' szaladó útban, kiket magokkal el-vivének. — A' mi részünkről 2 ember és 2 lovak maradának halva, és 2 emberek, 4 lovak sebet kaptanak. — Mivel pedig a' Törökök azon útban, a' honnan jöttek vala, az erdőben még ellent-álló Serget hagytanak vala, azonban a' *Jana*-felé való út olyan keskeny, hogy tsak 3 lovak mehetnek egy más mellett szorosán; tehát parantsola a' F. M. Lájdinánt, hogy az ellenséget tovább kergetni szünnyenek-meg. — *Toskána* Kapitány *Riger* Urnak, a' többi Tiszteknek, és az itt jelen vólt minden fegyvereseknek bátor serénységüket nagyon ditséri a' Vezér Ur, kik a' magoknál olly sokkal nagyobb számú ellenségre egész meghatározott bátorsággal ütöttek. — Ez-óltától fogva, Gen. Májor *Brugglakh*, ki a' *Kinényi* Pálsúfon Vezérel, azt a' tudósítást vette; hogy az ellenség magát *Kornéton* keresztül egészfzen *Gurálotrujig* nagy liettséggel visszavonta. (* *)

Azokból a' Levelekből, mellyek hajókan *Triest*-be érkeztenek, ugy értyük, hogy az Orosz Tsászári Májor *Lámbro Cazzioni* az ő Hajós-fergével *Sécilliá*-nak *Sirakusa* nevü Városra felé tett úttyában *Skutarihoz* nem messze 3 Török hajókat fogott légyenel, mellyek között az edgyik Gabonával, a' másik Olajjal, a' 3-dik pedig Ris-kásával valának megterhelve, és a' mely 3 hajók között *Triest*-felé indított légyen.

Moldvából. A' Törököknek vad szokások, mely szerint a' hártzban elesett vagy el-fogott ellenségeknek fejeket el-veszik, annyira meg-boszontotta a' vitézde a' mellett emberséges Húszárinkat, hogy a' Törököknek példájok-szerint ők-is gyakran szabdalják a' Török fejeket, a' mint-is a' *Karajtzai* Obester alatt történt ütközet után a' Törökökkel, zsákokkal vitték szállásokba a' Húszárok a' Török fejeket. — Apr. 18-dikán minden Orosz Sergek *Botusanból* és *Jaszából* ki-indúltak *Vazlui*-felé. Azt tartják, hogy az *Elmt* Serege között és *Mauroyéni* Fejedelem között, a' ki 20-ezer emberekkal Gallatz tájékán mondatik lenni, ütközet a' ta-elé magát. — A' közönséges hírek-szerint *Potemkin* Fejedelem *Jászba* érkezett immár, hogy a' Vezérlést, mellyet öregsége miatt Gróf *Románzov* le-tett, magára fel-vállalja.

A' 24-dik April. esett bé-ütések a' Törököknek *Szirovátzba*, most más Levelek által-is bizonyittatik. Itt a' 26-dik Apr. *Pétrinidből* jött Tudósítás róla; mely ez: „Már egynéhány napoktól fogva az a' közönséges hír terjedett vala-el, hogy a' Törökök a' Bányalukai, Prédori és Vihátsi környéken

gyülnének-öszve, és azon tzéllal vólnának, hogy a' mi földünkre által-üfsenek. Ezen öszve-gyülésnek ideje Aprilisnek 22-dikére vala ki-rendelve, és már 24-dikben 7000 gyalok és lovas főből álló Török sereg által-indula *Novihoz* nem meszse a' mi földünkre. Ezek felső *Sirovátznál* már keresztül-is jötenek, és az itt nem meszse lévő Sántzaikban egy bizonyos Serget lesben hagyának, mely az ő Sergeinknek óltalmúl lehetne. Ezen által-ütött Törökség azon ugy nevezett felső *Strovátz* nevű falut, mely tsak 40 házokból áll vala, 19 házot all *Strovátzban*, és 5 házokat ezen faluhoz nem meszse öszve-égettenek és el-pusztítottanak. Az itten találtató Szélbéli lakók már alkalmasint valának előre ezen következésről tudósítva, a' honnan némelleyek a' közelebb lévő erdőkben el-is rejtették vala magokat; de a' betegek, az öregek, gyermekek és a' vakmerő bátorsággal otthon maradtak mind le-aprittatának, vagy fogságra vitetének; az itt talált Barokokat pedig mind el-hajták magokkal.

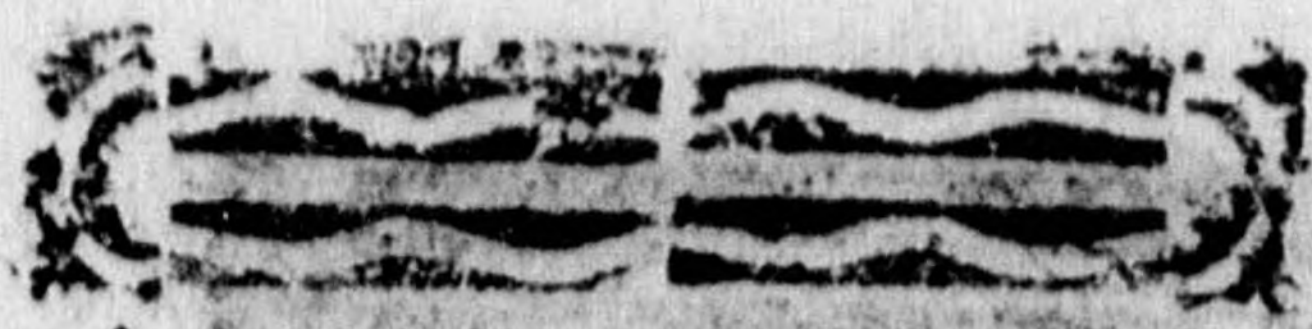
Frantzia-ország. — „Hogy valamely Birodalomnak, valamely Monárkhának boldogsága tsak egyedül az ő Népének és Jobbágyainak közönséges szeretetektől függesztésék-fel, hogy az erőszakoson feltekert húrak igen el-szakadnak vagy leg-alább keveset tartsanak; amaz egész Európának ezelőtt tsak 40 esztendőkkel-is vólt *Dictátora* a' Frantzia Udvar most veszi-észre. Az egész Monárkhia Szinyártig van telve belső zenebonával, és minden Nem és Rend, még tsak az *Amérikai Kolloniák*-is fenyegetések alatt kérik a' magok hajdani szabadságokat

(*Páris. 27-dik Apr.*) A' múlt hón. 17-dikén öfzvegyüle titkon a' *Párisi Parlamentom!* és *Nekker Urnak*, ezen zenebonák fundamentom kövének számadásra való húzásáról tanátskoznak vala. Tsak a' lig érte valamit erről a' Köz-nép, a' gyűlés Palotáját körül vevé, és azt kezdé kiáltani: „ hogy ha tsak leg kisebbet fognának *Nekker Ur* ellen mozditani, tehát a' Palotát leg-ottan lángba boritván, füsté és hammuvá tennék, és a' *Parlamentumnak* minden tagjait tüzzel emésztenék meg. Ezt a' *Parlamentom* észre-vévén, nem tartá tanátsosnak tovább edgyütt lenni, hanem leg-ottan a' gyűlés el-ozlék, és a' Nép le-tsendesedék. A' Királyi Tanáts-gyűlésében-is azt kezdték vala hántorgotni *Nekker Urnak*, hogy ő a' *Monárkhiából* szabad-közönséges-társaságot kívánna tsinálni; de a' Király látván a' dolognak szerentsétlen következéseit, a' Ministériumban változást teve, és az egész Frantzia-országban mozgó dolgok (*elaterének*) rugojának *Nekker Urnak* pártját fogá. — Mint hogy Apr. 26-dikára minden Tartományokból a' *Députátusok* el-nem érkeztenek vala *Versáliába*, tehát a' Király el-végzette; hogy az (Dietát) Ország-gyűlését Apr. 27-dikéről Májusnak 4-dik napjára halasztza; mely Apr. 27-dikén egész *Párisnak* minden utzáiban, a' régi szokás-szerint, a' Királyi Zászlónak hordozásával 4 *Héroidok* által ki-hirdették. — Azon belső-zenebona az egész Országban, mely a' *Députátusoknak* vállalasztásából, a' hivataloknak vállalasztásából, és sok helyeken a' kenyérnek drágaságából támodott, a' Birodalomnak Anya-Várofsát Páris-is Vérengező Játék

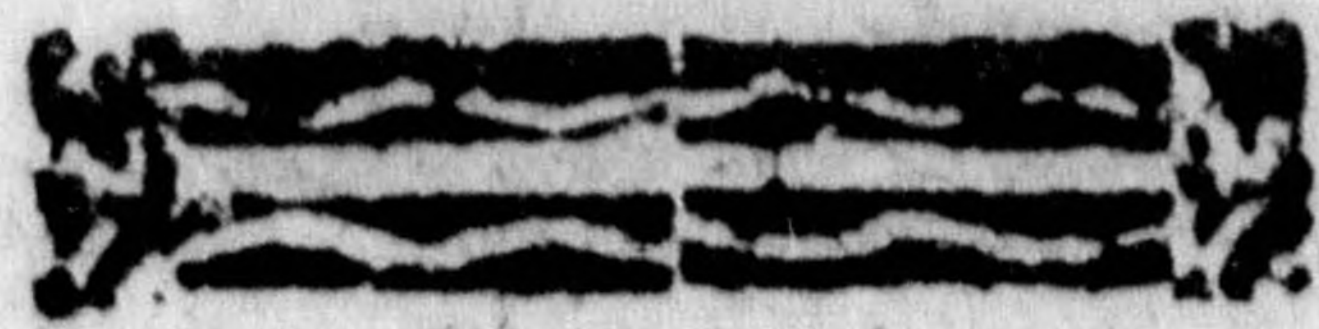

néző-hellyé tette. A' *Députátusok* némü némü képen zenebona nélkül vállasztattanak, és minden Kerület különösön vala öszve-gyülve, hogy a' magok értelmekről meg-edgyezhessenek és a' *Députátusoknak Instructiót* adhassanak. De midön a' Közép Rendnek Elöljárója *Révillon* Ur a' szürséget kezdé né menteni, hogy e' még olly rend-kivül való nem vólna, öszve rohana a' Köznép és ezt tüzzel és halállal fenyegetik vala. Apr. 27-dikén már 5 — 600 öszve-tódúlt zenebonások jelenének meg botokkal és tüzi fegyverekkel, kik *Réveillon* Urnak Akasztófára festett képét minden úttzákon szerte-széllyel hordozák vala, és a' lárma olly nagy vala, hogy mindenek kéntelenittetének a' magok bóltjaikat bé zárni; még-is ezen napon semmi sem történék, hanem más-nap rá-menének a' *Réveillon* Ur házára, és azt minden hozzá tartazó Épületjeivel edgyütt földig re-rontván, minden házi-eszközeit öszve-ronták, ezüst, arany — egy szóval minden készületeit meg-égeték, söt még a' nálla lévö *Cassát* is. Egy Dragonyos Regiment álla-ki ezen lármának tsendesittésére; de ezekre is rá-rohónván a' Nép, a' Dragonyosoknak fegyvereket el-szedték, lovaikat és magokat egymásra ölik vala. Végre a' *Frantzia* és *Svájtzer* Gárdák állának-elé, de ezekből véghetetlen sokon feláldozván életeket, és a' zenebonások közzül is sok el-esvén, végre ágyukat szegezének-ki az ugy nevezett *Montrevil* uttzákra; még-is a' zenebona le-nem tsendesittetheték. Az itt el esteknek számok 130 fő-re mégyen, és a' meg-sebesebtedeknek 350-re. Fabrikák rontattanak ez által el, és a' Kár meg-betsülhetetlen. — Itt a' pallérazott Frantzia tükör — ne tartson ez más nemzetet magánál durvábbnak — de még több hátra !!

A' Leges-leg-elegyesebb Tudósítások.

Közép Szolnak Vármegyéből Mintzentről April. 20-dikán 1789. — „ A' Görtsöni Uradalom' Adminisztrátora Kerekes Josef Ur feleségével edgyütt 6 hetek alatt meg halván, az oda való Prédikátor Porsolt Sámuel, a' Temetési-gyűlés előtt az Uradalom' Caszájához férévén 51 Tsázar arannyotskák körméhez találtak ragadni, mellyeket a' hofzfas sürgetés után maga vissza adott, mindazonáltal azon tselekedetért a' Prédikátorságból örökösön ki-tétetett, a' mellett Zilahon a' Vármegye fogságában egynéhány hónapokig raboskodván, 1000 forint kezeség alatt botsáttatott ki. — Ugyan gaz ember az a' Magyar Kurir, hogy az ilyen történeteket nekünk Papoknak 's Prédikátoroknak gyalázatunkra ki-irja! Tudom lesznek Olvasóim, kik talám ezt fogják mondani; de a' Kurir erre tsak azt feleli, hogy az olyan a' gaz-ember a' ki az effélet tselekszi, és ő is a' volna, ha az efféléket el-halgatná — Azért, hogy Judás is a' 12 Apostolok között vólt, tiszteljük mind a' 11 Apostolt, tsak ötöt tartjuk egyedül gaz-embernek.

Károlyban Só-Director Bajor György Urat a' maga Házi-matskája meg-mordosván, miatta meg-dühödött, és kínos halállal hala-meg. “ — „ Nánk minden drága, tsak a' Leánynak és a' fa-nyelju bitsoknak nem hágott fellyebb az árra. “

Tsernovitz 27. Apr. Kedves Barátom! — A magános emberek között leg jóakarója az Auszriai Hazánknak Gróf Románzov még Jász Városában vagyon, innen ki-nem mozdult és el . . . -indulatainak naponként jeleit mutatja; közelebb az egész Moldvában parantsolatban ki-adta, hogy senki a Német Császár számára ökröt el-adni akasztófa büntetése alatt meg-ne próbálja — mi az oka nem tudatik. Ugyan illy formán tselekszik a Lengyel - is a Muszkákkal, mivel ezeknek számokra a Lengyel gabonát adni kemény fenyegető parantsolat alatt meg-tiltotta. — 13-dik Aprilistől fogva alig mulhatik-el egy nap, mellyen szükségek ne-vólna a Császári és Barkó Húszárjainak kardjok élére. A több történetek között nevezetes az az ütközet, melly Apr. 19-dikén Bakónál 4000 Török, 2 Divisió Húszár és 3 Kompánia gyalogság között történt, mely délután 3 óra tályban kezdődvén, estvéli 11 óráig folyt; melynek oka a' vala, hogy a' Török a' mi Népünket 2 szárnyán igyekezi vala meg-bontani, hól egy-felől egy Divisió Barkó, más-felől pedig egy Divisió Császár Húszárjai állottanak, kik olly felségesen viselték magokat, hogy késő estvéig az ütközetet fenn tartván, magok közzül 4 embernél többet el-nem vesztettek; meg-sebesítették pedig Májor Köszegi a' Császár Regementjéből és Fő-Hadnagy Gribler a' Barkójából, 11 köz-emberekkel edgyütt. Ezt látván a' Törökség, hogy a' két szárnyán a' mi Sergünknek semmire sem mehet, nagy dühösséggel a' közepének rúgtatott, az hól 3 Kompánia a' Kaunitz Batalionából Obester Karaitzai vezérlése alatt

latt állott, és az egész Batalionnak ágyui edgyütt lévén, ez-is olly kemény ellent-állást tett, hogy mi-nekutánna 4 lövés esett minden ágyuból, kéntele-nítettett az Ellenség teméntelen hátra hagyott Lo-vai és Aliai fekete katonái' kárával visszszá-térni. Ez időtől fogva Levelemnek elindulásáig semmi ne-vezetes tselekedetek sem a' Török, sem a' mi ré-szünkről napfényre nem jött. A' katona fogdasás itten-is felette nagy; a' szárazság pediglen ki-mond-hatatlan, melyből jövőndőre szükséget várunk. — Az előttünk álló Török Armáda sok ezerekre szám-láltatik, kik többnyire Dálkali, vagy ollyan nem Törökök, kiknek egyben esküdt fogadások, hogy soha a' hadból vissza-nem térnek, hanem vagy győ-zedelmeskednek, vagy pedig meg-halnak — de bi-zony Ötsém felénk nem igen bátorságos — *inter nos sit dictum* — ély sokáig s. t.

Cseh-országból Szemtisből 30. April. — A' Ma-gyar Hazából Tseh-országba küldetett Helv. és August. Vallású Prédikátoroknak panaszszok. — Ha mi Dá-niából küldettettünk volna Franquebárba, ugy, mint édes Magyar Hazánkból ide, sokkal könnyebben hordozhatnánk a' Missiónak terhét, mind azért, hogy ott sült Pogányokkal volna dolgunk, kiknek meg-nyerése, mind a' Missiónak, mind a' Vallásnak, mind a' Missiónáriusoknak magoknak, nagyobb fé-nyelséget adna; mind azért, hogy, ha a' Missiónak terhe alatt, vagy el-fáradnánk, vagy egészségünkben meg-romlanánk, *sub protectione Societatis propagan-dæ fidei Christianæ*, idővel, nyugodalmat találhat-nánk, mint ezt, a' külömbb-külömbb-féle Missiók

Historiájából láthatni: most pedig, olyan el-fordult, 's háladatlan Nemzet közt élünk, akarom mondani, nyomorgunk itt, hét esztendőktől fogva már számkivetésben, mely, mikor Istenétől 's Királyától, lelki-isméretinek szabadságát kérte, 's kegyelmesen meg-is nyerte, mind a' két Felsőges helyen, hűséget 's álhatalóságot ígért; de éppen úgy bánik azóltá e' nagy kegyelemmel, mint a' disznók a' Vállúval, mellyek, mikor jól laknak fel-fordítják azt. Ez a' Nemzet, a' lelki-isméretnek szabadsága alatt, a' testi szabadságot kereste, 's mikor azt a' Vallásba, (*melly, az Istennek, az Istenét, a' Császárnak, a' Császárért, az Evangyélium szolgáinak, azokét meg-adni, kötelezi*) meg nem találta, se Isten, se Vallás nem kell néki, Királyát-is nem a' lelki isméretért, hanem tsak kénytelenségből betsüllí-meg. Nem az én békételen pennám, írja 's nagyítja ezt a' dolgot, hanem a' már ez Országban imitt amott pufztán álló Templomok kövei, tévznek e' Nemzet háladatlansága eránt, idővel-is tanú-bizonyságot. Nints olyan eszköz, mellyet már meg-ne próbáltunk volna, a' lelki-isméretre való meg mutatóig, mellyel e' Nemzetet arra bírhatnánk, hogy, minden Ecclesia köteles, maga Papját tisztetségben tartani, és táplálni, sőt két izben jött már ez eránt Felsőges Udvari Rendelés is; de edgyik eszköz sem használ; mert itt a' Keresztény Vallás tsak abból áll, hogy a' Nép; a' Helvetica Confessiót tartó Nép, senkinek semmivel ne-legyen köteles. E' volna ám az a' jó fajta Vallás, mellyet e' Nemzet keresett, 's keres most-is, ha idővel a' Kúlsára reá akadhatna,

na, mellyel e' nagy *Maximát* meg-nyithatná. Hazánkfiái, kik ide küldettettek, többnyire már el-romlottak, 's ofzolnak szerte széllyel. Még mi egynéhányan itt nyomorgunk, de nem hiszem, hogy már ezftendőnél tovább birhassuk; a' mikor mindnyájan, el-hagyott édes Hazánkba meg-térni szándékozunk.

Itt, a' szomszéd *Hitomislei Kerületben* ilyen furtsa dolog történt, ez-előtt egy héttel. Éppen most van itt Cseh-országba annak az ideje, hogy, a' halas tókból az apróbb halakat ki-fogdossák a' nagyok közzül, 's más különös halas-tókba hordják őket által, hol-is, a' nagyobb halaktól bátorságban nöhefsenek, kivált a' tsukáktól. Illyen alkalmatossággal az Uraság Tisztjei, a' Parasztoakat néki hajtják a' halas-tóknak, kik-is, a' vizet le-eresztvén, úgy szedik ki az apróbbakat a' nagyok közzül. A' Cseh Paraszt felől úgy kell gondolkozni, hogy annak a' mindennapi 'Sidó Miatyánkja a' tol — — 's mikor Királyát, földes Urát 's Papját meg-lop-hatja, nem véteknek, hanem leg-kezdvebb füstü áldozatnak tartja. Történik, hogy egy Paraszt, egy jó virgontz fel fordúlt tsukához hozzá fér, a' halastónak egy végén 's gazra megyen vele, le-tévén ott a' bokorba 's ott hadja olly reménységgel, hogy majd ha szem igyet vehet, elébb áll vele. A' szegény tsuka el-nyújtózik a' gazba tátott szájjal, mint az *Ésopus* edgy szeri Gerinnye a' lisztbe, 's történetből arra megyen a' burjányba egy fiatal Róka vadászni, 's rá akad még jó elevenen, az el-tátott szájjú tsukára. A' Róka ott szakátskodik körülte, 's a' Tsuka bé-kapja a' lábát a' Rókának éless fo-

gai közzé, 's meg-merevedik. Húzza a' tsukát, de nem bírja, 's el-akad vele a' gazba még jobban. A' Paraszt kevés idő múlva szem igyet vévén, megyen a' gaznak, 's hát Törököt fogott a' Róka, de viszi ám ötet magát. Meg-lepi a' Paraszt mind a' kettőt, 's azon módon bé-emeli mind a' kettőt *Litomislébe* a' Grófjához; hol-is jelenti magát a' Kammerdinernéi, hogy jelentse-bé ötet a' Grófnak, kinék egy szép Presentet hozott; mit adtz hát? kérdi az Inas, felét annak az ajándéknak mellyet várok. Elmegyen a' Lakáj, ötet bé-jelenteni; az alatt érkezik egy más Lakáj-is, ki-is igéri szolgálatját, hogy ötet bé-jelenti; mit adsz hát, kérdi a' Lakaj? felét ugy mond a' Paraszt, annak, a' mit kapok. Elmegyen ez-is, 's kétszeresen is bé-jelentik a' Grófnak. A' Gróf Audientziát ad a' Parasztnak, 's meglátván, a' vadász tsuka szájában azt a' szép prédát, mellyet a' szárazon kapott, nagy mulattságot csinála vele házának, 's kérdi a' Paraszttól mit kíván; ki-is felel. 100 páltzát Uram! Felel a' Gróf, hogy ne-tréfáljon, hanem mondja-meg mit kíván. Egynéhányszor repetálja a' Paraszt, hogy semmit egyebet nem akar 100 páltzánál, hozzá tévén utóljára miben van a' dolog, hogy; mivel a' Gróf Lakajjai ötet ezzel a' Presentel külömben bé nem akarták erefszteni, az ezért kapandó Diskrétziónak, felét edgyiknek, felét pedig másiknak, előre oda igérte a' Lakajok közzül. A' Gróf a' dolgot gondolóra vévén, 's a' Parasztnak adott szavát, hogy a' mit kíván meg-adja, viszta huzni nem akarván; edgyiknek is, 50, másiknak is 50 páltzat adta, 's szolgálatjából el-erefszté. Ez valóságos történet.